

γράφει ο Φώτης Κόντογλου

Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί, σήμερα μᾶς κράζει ὁ θεόγλωσσος ὑμνωδός, ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός λέγοντας Καθαρθώμεν τὰς αἰσθήσεις καὶ ὀψόμεθα τῷ ἀπροσίτῳ φωτὶ τῆς Ἀναστάσεως Χριστὸν ἑξαστράπτοντα καὶ χαιρετε φάσκοντα τρανῶς ἀκουσόμεθα, ἐπινίκιον ἄδοντες.

Μᾶς κράζει λοιπὸν νὰ καθαρίσουμε τὶς αἰσθήσεις μας, γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ δοῦμε τὸν Χριστὸ τὸν ἀναστημένο ἀπὸ τὸν τάφο. Νὰ καθαρίσουμε τὶς αἰσθήσεις μας, γιατί εἶναι ἀκάθαρτες, βρωμισμένες, ἐπειδὴ τὶς μεταχειριζόμαστε γιὰ σαρκικὰ καὶ υλικὰ πράγματα. Καὶ πῶς ἄραγε καθαρίζονται οἱ αἰσθήσεις μας καὶ θὰ γίνουμε ἀπὸ σαρκικές, πνευματικές;

Ὁ ὑμνωδός τὸ λέγει αὐτὸ γιατί τὸ διδάχθηκε ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Κύριο καὶ Σωτῆρα του ποῦ εἶπε στοὺς Μακαρισμοὺς: Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται. Κι ἂν καθαρίσουμε τὶς αἰσθήσεις μας, λέγει πῶς θὰ δοῦμε τὸν Χριστὸν ἑξαστράπτοντα μὲ ἀστραπή, ὄχι θαμπά, ἀλλὰ καθαρῶτα, ἀστραφτερόν ἀπὸ τὸ ἀζύγωτο φῶς τῆς Ἀναστάσεως, τῷ ἀπροσίτῳ φωτὶ τῆς Ἀναστάσεως. Κι ὄχι μονάχα θὰ τὸν δοῦμε τηλαυγῶς, ἀλλὰ καὶ θὰ τὸν ἀκούσουμε κιόλας (γιὰ αὐτὸ πρέπει νὰ εἶναι καθαρὲς ὅλες οἱ αἰσθήσεις μας). Κι ἡ φωνὴ του δὲν θάρχεται ἀπὸ μακριά, νὰ ἀμφιβάλουμε ἂν τὸν ἀκούσαμε ἢ δὲν τὸν ἀκούσαμε, ἀλλὰ τρανῶς, δυνατὰ.

Τὶς αἰσθήσεις μας δὲν τὶς μολεύουμε μονάχα σὰν κάνουμε μὴ αὐτὲς σαρκικὰ ἔργα καὶ ἐνέργειες, δηλαδὴ σὰν τὶς μεταχειριζόμαστε γιὰ τὶς ἀπολαύσεις τοῦ κορμιοῦ, ἀλλὰ καὶ ὅταν τὶς μεταχειριζόμαστε γιὰ κάποια ἔργα ποῦ τὰ λέγει ὁ κόσμος «πνευματικά», ἐνῶ εἶναι καὶ αὐτὰ σαρκικά, καὶ μάλιστα αὐτὰ εἶναι συχνὰ πιὸ πονηρὰ ἀπὸ τὰ ἄλλα ποῦ φαίνονται φανερά πῶς εἶναι σαρκικά. Αὐτὰ τὰ λεγόμενα πνευματικὰ ἔργα εἶναι οἱ πονηρὲς σκέψεις ποῦ κάνει ὁ νοῦς μας ψάχνοντας τὰ θεϊκὰ πράγματα, καὶ ποῦ εἶναι ἀσεβέστατες καὶ ὅ αὐτὲς μᾶς σπρώχνει ἢ ὑπερηφάνειά μας καὶ ἡ ἀφοβία μας μπροστὰ στὸν Θεό, γιατί δίνει τροφή στὴν ματαιοδοξία μας, ἐπειδὴ φαινόμαστε πολὺξεροι στοὺς ἄλλους, ἐνῶ ὁ σοφὸς Σολομὼν εἶπε: Ἀρχὴ τῆς σοφίας (δηλ. τῆς κατὰ Θεὸν σοφίας) εἶναι ὁ φόβος τοῦ Κυρίου.

Μὴ αὐτὰ τὰ ψαξίματα καὶ μὲ τὶς φιλοσοφίες, ὁ χριστιανὸς ἀληθινὰ μολύνει τὶς αἰσθήσεις του, τὶς στομώνει καὶ ἀντὶ νὰ τὶς κάνει πνευματικές, τὶς κάνει ὄργανα χονδροειδῆ, ἀφοῦ μὴ αὐτὲς ἐρευνᾷ χονδροειδῆ, υλικὰ πράγματα, καὶ ὄχι πνευματικά. Γιατί, ὅπως εἶπα πρὶν, μὲ ὅλο ποῦ αὐτὲς οἱ ἐνέργειες φαίνονται πνευματικές, σὲ ἀλήθινὰ εἶναι σαρκικές, κατὰ τὸν

Ἄποστολο Παῦλο ποὺ λέγει πῶς τὶς κάνει ὁ νοῦς τῆς σαρκός, γράφοντας στοὺς Κολοσσαεῖς: Μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβεύετω θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν Ἀγγέλων, ἃ μὴ εἴρακεν ἐμβατεύων, εἰκὴ φυσιοῦμενος ὑπὸ τοῦ νοῦς τῆς σαρκός αὐτοῦ (Κολ. β,18). καὶ στοὺς Εφεσίους γράφει: Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν Κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη περιπατεῖν ἐν ματαιότητι τοῦ νοῦς αὐτῶν, ἔσκοτισμένοι τῇ διανοίᾳ, ὄντες ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ἀγνοίαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν. (Εφ. δ,18).

Ποιὰ λοιπὸν λέγει ματαιότητα τοῦ νοῦς τῶν ἔθνῶν; Δὲν λέγει τὰ μάταια ψαξίματα ποὺ κάνανε οἱ φιλόσοφοι, ἀς ἦτανε κι ἐκεῖνοι ποὺ φαινόντανε οἱ πιὸ πνευματικοί; Αὐτὰ ποὺ λέγανε ἦτανε σὰρξ, (γιατὶ τὸ ἐκ τῆς σαρκός σὰρξ ἐστι) ἀφοῦ ὅ,τι κάνανε τὸ κάνανε ὄντας ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ, δηλαδὴ τὸ κάνανε μὲ πνεῦμα σαρκικό. Ὅποιος ψάχνει κί ἔρευνᾷ μὲ αὐτὸ τὸ σαρκικό πνεῦμα, πρῶτα χάνει τὴν παρθενικὴ ἀπλότητα τῆς διάνοιας, γιὰ τὴν ὁποία πρωτομακάρισε (αὐτὸς εἶναι ὁ πρῶτος μακαρισμός) ὁ γλυκύτατος Χριστὸς μας ἐκείνους ποὺ τὴν ἔχουνε, λέγοντας μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι. Ὑστερα αὐτὸς ποὺ σκαλίζει μὲ τὸ μυαλὸ του τὰ θεῖα, πειράζει τὸν Θεὸ ποὺ κρύβεται ἀπὸ τὶς ἀδιάκριτες διάνοιες καὶ χώνεται μέσα στὸ γνόφο, κί αὐτὸ τὸ φανερῶνει μὲ τὸ στόμα τοῦ προφήτη Ἡσαΐα, λέγοντας: Φανερὸς ἐγένετο σὲ ἐκείνους ποὺ δὲ μὲ ρωτᾶνε, καὶ γνωρίσθηκα ἀπὸ ἐκείνους ποὺ δὲν μὲ ζητᾶνε μὲ πονηρία.

Ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας λέγει: Πίστις οὐκ ἐστὶ τὸ ζητούμενον· ὄν τρόπον γὰρ ἐλπίς βλεπομένη οὐκ ἔχουσα τὸ ἀζήτητον, πίστις οὐκ εἶη, κατὰ τὸν ἴσον τῇ ἐλπίδι λόγον. Κί ὁ μέγας Βασίλειος λέγει: Τὸ ἀπλοῦν τῆς πίστεως ἰσχυρότερον ἐστὶ τῶν λογικῶν ἀποδείξεων.

Καὶ μολαταῦτα πλῆθος χριστιανοὶ καταγίνονται ἀκόμα σήμερα, καὶ πιὸ πολὺ μάλιστα, μὲ τέτοιου εἴδους ψαξίματα καὶ ἔρευνες ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ θεοῦ ὅπως ἔλεγε ὁ Παῦλος γιὰ τοὺς ἐθνικούς, κί ἀνακατεύουνε μὲ τὴν πίστη, ποὺ δὲν γνωρίσανε οἱ δυστυχεῖς τί λογῆς πράγμα εἶναι, τὶς ἐπιστῆμες καὶ τὶς φιλοσοφίες, καὶ ψυχραίνουνε μὲ αὐτὰ ποὺ λένε τὴν πίστη τῶν πολλῶν, κ' ἐνῶ ὁ μάταιος λογισμὸς τους καταγίνεται μὲ μάταια καὶ ψευδῆ καταργοῦνε ἀπὸ ἀλαζονεία κί ἀπὸ κουφότητα τὴν ἀγία Παράδοση τῆς Ὀρθοδοξίας, ὥστε ὁ χριστιανισμὸς νὰ καταντῆσει ἐνὰ σύστημα ἐπίγειας ζωῆς, χωρὶς ἀποκαλύψεις Ἀθανασίας, δηλαδὴ χωρὶς Χριστό. Κί αὐτοὶ θέλουνε νὰ διδάξουνε τὰ ἀπλοϊκὰ κί ἀθῶα πρόβατα τοῦ Χριστοῦ ποὺ τὰ μακάρισε ὁ ἴδιος ὁ ὅλους τοὺς Μακαρισμούς, μὰ ἰδιαίτερα στὸν πρῶτο καὶ στὸν ὀγδοο.

Τοῦτοι λοιπὸν οἱ ἄνθρωποι πῶς γιορτάζουνε Χριστὸν Ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν! Ξένον καὶ παράδοξον!

Φιλοσοφοῦντες καὶ ἐπιστημοῦντες πιστεύουν;

Μὰ ποιὸς πίστεψε ποτὲ φιλοσοφώντας; Ρωτῶ νὰ μάθω.

Μὲ τὸν Χριστό, ἡ φιλοσοφία τελείωσε καὶ θάφτηκε γιὰ ὅποιον πίστεψε ὁ Αὐτόν! Ἀς ἀκούσουμε τὸν Παῦλο ποὺ φωνάζει τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε καινὰ τὰ πάντα. Φωνὴ ἐλπιδοφόρα τοῦ εὐλογημένου Παύλου, ποὺ ξαναλέγει στὴν καρδιά μας, ὅ,τι λέγει καὶ τὸ χαίρετε ποὺ εἶπε ὁ Ἀναστημένος Κύριός του καὶ Κύριός μας! Νά, τὰ πάντα γινήκανε

καινούρια! Γινήκανε καινούρια γιατί εἶναι καινὸν καὶ ξένον ἡ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ, κί αὐτὸ τὸ καινούριο τὰ ἔκανε ὅλα καινούρια, ἐπειδὴ κατήργησε τὰ παλιὰ. Κατήργησε τὰ παλιὰ ὁ καταργήσας τὸν θάνατον, γιατί ὅπου δὲν βρίσκεται ὁ ἄρχηγὸς τῆς Ζωῆς βασιλεύει ὁ θάνατος.

Κατήργησε τὴν κατάρα τῆς σαρκός, κί ἔφερε τὴν εὐλογία τοῦ Πνεύματος. Κατήργησε τὴ γνώση κί ἔφερε τὴν Πίστη (Δίκαιος ἔκ πίστεως ζήσεται). Τὸ παλιὸ ἦταν ἡ Γνώση, τὸ ψάξιμο, τὸ νὰ ψηλαφεῖ ὁ ἄνθρωπος στὰ τυφλὰ καὶ νὰ μὴ βρῖσκει τίποτα. Τὸ καινούριο εἶναι ἡ Πίστη ποὺ ἀνοίγει τὰ πνευματικὰ μάτια τοῦ ἀνθρώπου καὶ βλέπει τὸν Ἥλιο τῆς Δικαιοσύνης Χριστὸν ἐξαστράπτοντα τῷ ἀπροσίτῳ φωτὶ τῆς Ἀναστάσεως.

Ἐκεῖνος φτάνει γιὰ ὅλα, δὲν χρειάζεται πιὰ διόλου νὰ ψάχνει τὸ μυαλό μας σὰν τῶν ἐθνικῶν φιλοσόφων, ἀφοῦ βρέθηκε ἡ ὁδός, δηλαδὴ Ἐκεῖνος ποὺ εἶπε καθαρὰ καὶ σύντομα: Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ Πατρὸς μου· καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν Υἱὸν εἰμὴ ὁ Πατήρ, οὐδὲ τὸν Πατέρα τις ἐπιγινώσκει εἰμὴ ὁ Υἱὸς, καὶ ὧς ἐὰν βούληται ὁ Υἱὸς ἀποκαλύψαι. (Ματθ. ια,2 7).

Σ ὅποιον θέλει ὁ Υἱὸς νὰ φανερώσει, νὰ γνωρίσει τὸν Πατέρα. Ποῦ πᾶς, λοιπόν, χριστιανέ, νὰ γνωρίσεις τὸν Θεὸν καὶ τὸν Χριστὸν ἐσὺ, ὁ τυφλός, ὁ ἄδύνατος, ὁ ἀκάθαρτος, μὲ τὴ δική σου δύναμη, ἐνῶ ὁ ἴδιος ὁ Κύριος μᾶς εἶπε πὼς μονάχα ὁ Πατέρας φωτίζει τὴ διάνοιά σου γιὰ νὰ γνωρίσεις τὸν Χριστό, κί ὁ Χριστὸς γιὰ νὰ γνωρίσεις τὸν Πατέρα; καὶ δὲν πέφτεις σὲ προσευχὴ νὰ τὸν παρακαλέσεις νὰ σὲ φωτίσει, ἀλλὰ καταγίνεσαι μὲ ἄσεβῆ ψαξίματα, ὅπως ἐκεῖνοι οἱ ἀρχαῖοι ποὺ δὲν εἶχανε ἀκούσει ἀκόμα τὸν Χριστό νὰ λέγει μὲ ἐξουσία αὐτὰ τὰ λόγια; Κί ἄλλοῦ ποὺ λέγει Ἐγὼ εἶμαι ἡ θύρα, ἐγὼ εἶμαι ἡ ὁδός, ἐγὼ εἶμαι ὁ καθηγητής, ἐγὼ εἶμαι τὸ φῶς, ἐγὼ εἶμαι ὁ γιατρός, ὁ μεσίτης (Τιμ. Α, β,2), ὁ ποιμὴν, ὁ ραββί. Αὐτὸς εἶναι ὁ πρωτότοκος τῆς καινῆς κτίσεως, ποὺ ἔκανε καινὰ τὰ πάντα κί ἔκανε καὶ καινοὺς ἄνθρώπους, τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι ζῶν χαρισάμενος.

Ναί, μὲ τὴν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ ὅλα γινήκανε καινούργια. Γι αὐτὸ κί ὁ ὑμνωδὸς λέγει μὲ χαρὰ καὶ ἀγαλλίαση Δεῦτε πόμα πίωμεν καινὸν οὐκ ἔκ πέτρας ἀγόνου (τῆς φιλοσοφίας) τερατουργούμενον, ἀλλ' ἀφθαρσίας πηγὴν ἐκ τάφου ὀμβρήσαντος Χριστοῦ, ἐν ᾧ στερεούμεθα καὶ Δεῦτε τοῦ καινοῦ τῆς ἀμπέλου γεννήματος τῆς θείας εὐφροσύνης ἐν τῇ εὐσήμεν ἡμέρα τῆς ἐγέρσεως, βασιλείας τε Χριστοῦ κοινωνήσωμεν, ὑμνοῦντες Αὐτὸν ὡς Θεὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ἄδελφοί μου Χριστιανοὶ ἔσεῖς ποὺ καταγινόσαστε μὲ τὶς ἐπιστῆμες καὶ μὲ τὶς φιλοσοφίες, ἀκούστε τὸν Κύριο ποὺ λέγει μὲ τὸ στόμα τοῦ προφήτη. Εμένα μὲ ἀφήσανε, ποὺ εἶμαι πηγὴ τῆς ζωῆς, καὶ σκάψανε κάποιους ξερόλακκους ποὺ δὲν ἔχουν νερό. Καὶ ποὺ λέγει μὲ τὸ δικὸ του στόμα τὸ Εὐαγγέλιο ὅποιος βάλει τὸ χέρι του στὸ ἄλἐτρι μου καὶ βλέπει πίσω, δηλ. δὲν ἀπαρνήθηκε τὴν κοσμικὴ γνώση ποὺ καταγινόταν οἱ ἄνθρωποι πρὶν νὰ ἔλθω ἐγὼ στὸν κόσμον, δὲν εἶναι δεκτὸς στὴ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. (Λουκ. θ' 62). Καὶ ποὺ εἶπε παλι' ἄλλη φορά: Δὲν βάζουνε καινούργιο κρασί σὲ παλιὰ ἀσκιά.

Ἄς καθαρίσουμε λοιπόν τὴ διάνοιά μας ἀπὸ τὴν θολούρα τῆς πολὺπλοκης γνώσεως, γιατί ἄλλοιῶς δὲν θὰ δοῦμε τὸ Χριστὸ ἐξαστράπτοντα τῷ ἀπροσίτῳ φωτὶ τῆς Ἀναστάσεως, κί οὔτε θὰ τὸν ἀκούσουμε νὰ λέγει τρανῶς τὸ Χαίρετε. Μάτια νὰ τὸν δοῦμε κί αὐτιά νὰ τὸν ἀκούσουμε δὲ μπορεῖ νὰ μᾶς δώσει μὲ κανένα τρόπο ἢ γνώση, ἢ καινὴ ἀπάτη, ἀλλὰ μονάχα ἡ

εύλογημένη Πίστη στὸν Κύριο καὶ Σωτῆρα μας Ἰησοῦ Χριστό, ποὺ εἶναι δοξασμένος στοὺς ἀτελεύτητους αἰῶνες τῶν αἰώνων, Ἀμήν.